

Στα κάτεργα του θανάτου

Ένα οδοιπορικό στα καταναγκαστικά ναζιστικά έργα Χριστιανών και Εβραίων στην Ελλάδα με 350 ανέκδοτες εικόνες

Εκδόσεις University Studio Press

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2024

Τα ναζιστικά καταναγκαστικά έργα στην Ελλάδα και ο βασανισμός που υπέστησαν χριστιανοί και Εβραίοι είναι το θέμα της εργασίας του Ανδρέα Ασσαέλ. Με επίκεντρο το φαράγγι της Καρυάς στη Λαμία, ο συγγραφέας εξιστορεί τη φρίκη που έζησαν σε ελληνικό έδαφος

συνάνθρωποι μας που βρέθηκαν όμηροι των Γερμανών κατά τα έτη 1942 και 1943.

Τον καιρό του πολέμου ήταν πολύ συνηθισμένο φαινόμενο οι Γερμανοί στρατιωτικοί να έχουν ως χόμπι τη φωτογραφία. Φωτογράφιζαν τα πάντα και τα φιλμ πηγαينوέρχονταν με το στρατιωτικό ταχυδρομείο. Το φωτογραφικό υλικό –350 περίπου ανέκδοτες φωτογραφίες– που βρέθηκε στην κατοχή του κ. Ανδρέα Ασσαέλ και ανήκει στον Γερμανό μηχανικό, προϊστάμενο του έργου ονόματι Χαννς Ρέσλερ, που επέβλεπε τα εργοτάξια σκλάβων στην κατεχόμενη Ελλάδα, ήταν το έναυσμα της ενασχόλησης του συγγραφέα. Ακολούθησε μία έρευνα 20 χρόνων και έτσι πλέον γνωρίζουμε για πρώτη φορά τα μαρτύρια που βίωσαν όχι μόνο Εβραίοι αλλά και χριστιανοί σε έργα σιδηροδρομικά, οδοποιίας, λατομεία κ.ά.

Το 1943 πάνω από τετρακόσιοι Θεσσαλονικείς Εβραίοι βρέθηκαν στην Καρυά και δούλεψαν στο σιδηροδρομικό της εργοτάξιο, ενώ μικρότερα αλλά εξίσου τραγικά έργα έλαβαν χώρα στη Στύρφακα, στο Σέδες, στη Βάβδο, στον Δομοκό. Οι εργάτες-σκλάβοι δούλευαν δωδεκάωρο με ελάχιστη τροφή και νερό, με συνεχείς ξυλοδαρμούς και εκτελέσεις. Ένα μεγάλο ποσοστό, πάνω από 20%, ‘έλιωσε’ ή δολοφονήθηκε επί τόπου. Οι υπόλοιποι που επέζησαν ή δολοφονήθηκαν εκεί μαζικά, ή έφυγαν με τη σφραγίδα του θανάτου στο μέτωπο, σκελετωμένοι και κουρελιασμένοι. Κανείς τους δεν είχε τις προϋποθέσεις να επιζήσει από το Άουσβιτς.

• Ο **Ανδρέας Ασσαέλ** ασχολείται από πολύ μικρή ηλικία με την ιστορική έρευνα κυρίως της εποχής της γερμανικής κατοχής. Η οικογένειά του πατέρα του ανήκε στις τρεις που διασώθηκαν όλα της τα μέλη, κρυμμένα από ηρωικούς χριστιανούς της Θεσσαλονίκης στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής.